

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo

Besøksadresse: Grensen 13, 0159 Oslo

Tlf 23 10 38 80

post@psykiskhelse.no

Bank: 1609.08.79875

www.psykiskhelse.no

Org.nr. 971524499

Rådets medlemsorganisasjoner: ADHD Norge, Aurora - støtteleiing, Bipolarforeningen Norge, FRI - foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold, Hjelpeskilden Norge, Hvitte Ørn, Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse - LPP, Landsforeningen mot seksuelle overgrep, Mental Helse, Mental Helse Ungdom, Norsk Tourette Forening, ROS - Rådelying om spiseforstyrrelser, Spiseforstyrrelsesforeningen, WSO - Landsforeningen We Shall Overcome, Voksne for Barn, Kirkens SOS, Stiftelsen CRUX, Norges Røde Kors, Fagforbundet, FO - Fellesorganisasjonen, Norsk Ergoterapeutforbund, Norsk Psykiatrisk forening, Norsk Psykologforening, Norsk Sykepleierforbund, Universitetet i Sørøst-Norge, NTNU - Norges Tekniske Naturvitenskapelige Universitet, Universitetet i Ågder, Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo og Universitetet i Tromsø.

Justis- og beredskapsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet

29.01.21

Innspill til forslag om endringer i smittevernloven (portforbud)

Rådet for psykisk helse er prinsipielt imot bruk av portforbud med mindre landet er i en ekstrem unntakstilstand der trusselen mot liv og helse er av en slik karakter at det ikke finnes noen andre tiltak igjen å bruke.

Innføring av portforbud vil risikere liv og helse for befolkningen generelt og for enkelte sårbare grupper spesielt, så det skal veldig mye til at portforbudet vil berge flere liv enn det truer. Summen av risikofaktorer for psykiske lidelser og psykisk uhelse vil øke signifikant. Portforbud vil fremme isolasjon og ensomhet, og frata hjelpere innsyn i livene til sårbare barn, familier og personer med oppfølgingsbehov. Effektivt gir et portforbud fritt leide for overgripere og vil øke voldsfrekvensen. Videre vil det svekke sårbare grupper som kanskje allerede har lite, lever under vanskelige kår og kanskje bor trangt eller suboptimalt. Portforbud er en sårbarhetsforsterker som vil ramme skjevt og i ytterste konsekvens kan et slikt tiltak bidra til å øke ulikhetene på sikt i det norske samfunnet.

Vi vil understreke hvordan et portforbud har potensial til å slå sprekker i tilliten i befolkningen i en slik grad at det kan undergrave den norske modellen. Det norske samfunnet er i stor grad tuftet på tillit til styresmaktene og et portforbud er nettopp et uttrykk for det motsatte. Så langt har vår felles koronakamp handlet om felles krafttak, dugnadsånd og at vi skal stå sammen for å beskytte de sårbare. Mange av tiltakene har vært anbefalte, og hatt høy grad av etterlevelse. Det ville etter et så inngrepende tiltak som portforbud blitt vanskelig å forvente etterlevelse av anbefalinger, da tiltaket i sin natur fjerner enhver form for samspill med befolkningen og har en eim av totalitarisme som vi ikke tidligere har forbundet med Norge i fredstid.

Vi er bekymret for at et portforbud vil fjerne alle andre frivillige tiltak fra verktøykassen. Statsapparatet må da håndheve en helt annen form for lovgivning fremover. En slik tillit vil det ta lang tid å gjenopprette. Vi snakker potensielt om et «point of no return».

Seksjon 6.6 i høringsnotatet omfatter unntak fra portforbud for ulike grupper. Vi savner en vurdering av hvordan unntak for enkelte i disse gruppene reelt sett skal kunne gjøres gjeldende. Vi vil her påpeke to utsatte grupper som ikke er nevnt: aleneboende og pårørende. Aleneboere representerer cirka 1 million av befolkningen og må bære en uforholdsmessig stor byrde ved eventuell innføring av portforbud.

Det er en enorm følelsesmessige belastning for pårørende å ikke kunne treffe sine nærmeste når man vet at de i perioder er lite i stand til å ta vare på seg selv. Veldig lite kan løses digitalt for endel med alvorlige psykiske lidelser. Mange har ikke bank- id eller smarttelefon. Nesten alle fritids- og aktivitetstilbud er nedstengt, og oppfølgingen av personer utenfor institusjon er sterkt begrenset som følge av gjeldende smitteverntiltak. Mange må bistå sine nærmeste med oppsøkende kontakt også på kveldstid, især i dårlige perioder for brukeren. Et portforbud vil gjøre dette svært vanskelig for pårørende. Det er velkjent at brukere i perioder avviser kontakt med helsetjenesten, og pårørendes rolle blir da livsviktig. Vi har blitt kontaktet av folk som er bekymret for sine nærmeste og som frykter et portforbud vil få fatale konsekvenser.

Den psykiske folkehelse er allerede under press. Et portforbud vil ytterligere legge press på vår kollektive psykiske folkehelse.

Med vennlig hilsen
Rådet for psykisk helse

Tove Gundersen
Generalsekretær

